

Конференція Інституту філософії: До 100-річчя Національної академії наук України

ФІЛОСОФІЯ В АКАДЕМІЇ: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Анатолій Єрмоленко

Академічна філософія у вимірі парадигмальних змін

Скориставшись Куновим поняттям парадигми, я виокремлюю такі парадигмальні комплекси, як буття, або онтологічну парадигму, парадигму самосвідомості, або парадигму суб'єктивності, та парадигму комунікації, інспіровану герменевтично-лінгвістично-прагматичним поворотом, і прагнутиму застосовувати її і в дослідженні розвитку нашої філософії.

I. Наша філософія пройшла великий, славний, проте й досить суперечливий шлях, тривалий час розвивалась у парадигмі марксизму-ленінізму, виконуючи великою мірою функцію ідеології. Тимчасом як західний неомарксизм розвивався як *відкрита система*, утворивши багато досить цікавих синтезів з немарксистськими філософіями, марксизм в СРСР був доволі обмежений у своїх засобах, тобто був закритою системою. Марксизм-ленінізм — це й певна парадигма, яка мала б заступити філософію свідомості німецького трансцендентального ідеалізму, проте, по суті, він не тільки став регресією, перетворившись на ідеологію, а й виявився прихованим поверненням до онтологічної парадигми, некритично ототожнюючи свою філософську систему з реальністю, як ще один варіант тотожності свідомості та буття.

Варто зазначити, що цей період ще належить переосмислити, хоча така робота в Інституті вже